

УДК 338.48

Нісцвєтов А.Ю.
студент групи ТМ-22
Дніпровський гуманітарний університет,
м. Дніпро, Україна
наук. кер. – д.е.н., професор Марценюк Л.В.

РОЗВИТОК ДУХОВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Ідеальне середовище, це коли люди і природа перебувають в гармонійних стосунках, і саме ця стародавня мудрість відображена в традиційних філософіях і віруваннях у всьому світі. Культурні та духовні спадщини мають виняткову цінність для туризму. Духовний туризм є самостійним видом туризму.

На думку вчених, саморефлексія, зв'язок і трансцендентність є підтвердженими духовними конструктами в поведінці туристів. Саморефлексія, також відома як пошук особистого сенсу, може бути важливою для духовності людини. Подібним чином зв'язок і трансцендентність вимагають високий рівень здатності до пізнання. Таким чином, люди можуть вийти за межі безпосереднього сприйняття часу і простору, переглянути відносини між собою та навколишнім середовищем, набувають просвітлення та отримують доступ до розуміння сутності життя. Однак духовність не визначається якоюсь конкретною вірою, і віруючі, і атеїсти потребують умов для власної духовності. Багато вчених визнають що є, функціональний зв'язок між духовністю та туризмом. туризм сприяє духовному розвитку людини, його самопізнанню, саморозвитку. Збільшення емпіричних даних продемонстрував важливу роль духовності в туризмі, проливаючи світло на це яскраве поле досліджень. Зазвичай духовний туризм вивчають у сфері туризму стосовно відвідування релігійних місць або паломництва. Духовність спонукає туристів подорожувати, переважним мотивом для відвідувачів є новий духовний досвід. Наприклад, мотивація для туристів відвідати якусь незвичну для них локацію або нове місце походить від свідомого пошуку духовної реалізації, що робить їх цілеспрямованими духовними туристами. Проте однієї духовної мотивації недостатньо спонукати людей розпочати певну подорож, адже ще є безліч факторів, що впливають на рішення туриста подорожувати.

Традиційний погляд на природу, який називають «єдністю неба і людства», може впливати на сприйняття туристів і призводити до їх духовного розвитку. У туристів може бути духовне просвітлення при відвідуванні природних ландшафтів. Наприклад, піші прогулянки зміцнюють духовність через їх повільний характер, що допомагає учасникам свідомо взаємодіяти з природним середовищем, культурою та є джерелом духовного натхнення. Спостереження за місцевими культурними заходами (наприклад, ритуалами, богослужіннями, фестивалями тощо) також мають духовне значення. Наприклад, такі поняття в туризмі, як: «відчуття місця», «прив'язаність до місця», «сакральність» і

«відчуття божественного» з'явилися, щоб сформулювати взаємодію між людством і природою, а також духовне смирення, відчуття маленького «я», почуття благоговіння. Деякі вчені також підкреслюють духовні переваги (наприклад, психологічне благополуччя, духовне відновлення тощо) туризму. Території, що охороняються державою, є в кожній країні. Саме в цій місцях урядовці намагаються зберегти історію, культуру своєї держави, зберегти унікальний природний ландшафт, уникнути масового туризму. Нові форми туризму, такі як духовний туризм, впродовж якого звертається увага внутрішній світ людей, може сприяти сталому розвитку та існуванню природоохоронних територій. Розвитку духовного туризму сприятимуть такі форми безпосередньо самого туризму, як: релігійний туризм, відпочинок на свіжому повітрі, велоспорт, організація заходів на свіжому повітрі, екологічний туризм, культурний туризм і старовинний туризм та інші. Можна коротко сформулювати ідеальну схему духовного туризму: туристи подорожують за духовними мотивами і отримують духовні результати. Щодо України, то тут є всі передумови для розвитку духовного туризму. Потрібно виходити із духовної ізоляції, необхідно зробити систематизований перелік духовних об'єктів, що можуть бути цікавими для відвідування туристами і головне – провести широку рекламну кампанію із залучення туристів до цих місць.

Специфіка релігійного туризму втілена і в різних соціально-психологічних характеристиках подорожуючих індивідів і груп, а саме цей аспект рідко береться до уваги. Релігійні туристи, прочани, як правило, є колективом вірян зі схожими релігійно-світоглядними орієнтаціями, духовними, життєвими цінностями, усвідомленою релігійною та конфесійною ідентичністю. Під час прощі і спільних релігійних практик вони стають носіями певної субкультури, що ґрунтується на світоглядній та практично-обрядовій спільності; згуртовані установками взаємної підтримки колективної допомоги, спільних фізичних і духовних зусиль, МІ-відчуттям. Нерідко групи прочан закриті для іншовіруючих, прагнуть дистанціюватися не тільки від носіїв інакшої релігійної ідентичності, а й від місцевого населення, публічно демонструють свою

інакшість. Натомість релігієзнавчі туристи, це в першу чергу, представники розбіжних світоглядних комплексів і конфесійних ідентичностей, які у переважній більшості випадків формують різноманітні за складом, вимогами, настроями, перевагами групи [1]. Релігійні цінності - це частина культурної спадщини і об'єкти туризму одночасно. Слід зазначити що, релігійний туризм грає велику роль у системі як міжнародного так і внутрішнього туризму.

В Україні є багато місць для відвідування віруючими різних конфесій. Так, на заході від Свято-Миколаївського храму розміщується Велика дзвіниця монастиря, пам'ятка архітектури національного значення. Вона разом із Миколаївським храмом та Палацом митрополита формують єдиний архітектурний ансамбль Жидичинського монастиря, зведений ще у далекому у 1723 році. З південного боку від села Рукомиш складно не помітити травертинові скелі 20-ти метрової висоти – це Рукомишська печери, на їх фоні туристи зможуть зробити неповторні фото. У вигину неширокої річки височіють вапняні брили, створюючи несподівано гарний краєвид. Також заслуговує на увагу старовинний цвинтар у Дерцені, селі на Мукачівщині, має давню історію. Сьогодні тут можна побачити в основному протестантські дерев'яні надгробки. Поруч, на пагорбі, встановлений Пам'ятний хрест, що є частиною відомого меморіального парку «Європейський парк Примищення». Будинок Преподобного Лаврентія в Чернігові був збудований на початку 20 століття під Болдиною горою теж може бути цікавий туристам, що подорожують вирости духовно [2]. Ужгородський некрополь або Цвинтар Кальварія має стати туристичним магнітом, вважають місцеві мешканці та пропонують туристам відвідати цю локацію. Окрім того, Волинські монастирі потрапили до найпопулярніших паломницьких центрів для вірян Православної церкви України. Так, до числа одинадцяти найпопулярніших місць паломництва потрапили монастир Покрова Пресвятої Богородиці в селі Тростянець, чоловічий монастир на честь Собору 12 апостолів у місті Володимирі-Волинському, монастир Святителя Миколая Чудотворця у селі Жидичин [3]. Можна ще й далі перераховувати подібні місця, місця духовної сили, які варто відвідати

туристам, але обсяг нашої кваліфікаційної магістерської роботи обмежений. На жаль, поки що офіційна статистика рахує лише туристів, що придбали путівки через турагенства, і не враховує самодіяльних туристів, а їх теж немало. Тож в майбутньому потрібно прибрати цю прогалину в статистиці. Духовний туризм допоможе з молодого покоління виростити достойну, здорову духом націю, а старшому поколінню надасть спокій та відчуття умиротворення.

Література:

1. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги-XXI, 2003. 300 с.
2. Паломницькі місця України: URL : https://ua.igotoworld.com/ua/poi_catalog/6-22-pilgrim-ukraine.htm
3. Волинські монастирі – серед найпопулярніших місць паломництва в Україні. <https://www.volynpost.com/news/187943-volynski-monastyri--sered-najpopuliarnishyh-misc-palomnyctva-v-ukraini>